ONE ŞARTLARI
Memleket içi 7,5 Lira
Memleket dışı 12 »
Memleket içi 14 »
Memleket dışı 21 »

kumaşları gelmiştir. Bahçekapı
nlerini mutlaka görünüz.
arafet örneğidir.
okuma Fabrikaları ...

Ekstra ekstra
ERSAN
kullanırlar.

cuk
siklopedisi
nin yalnız bütün çocuk-
eğil hattâ bütün büyük-
erini de ilgilendirir.
***
dünyanın bilgileri her-
anlıyacağı tarzda sade
larak yazılmıştır.
***
rük Cilt - 1448 Sayfa -
3 Resim - 218 Mevzu
Fiyatı 15 Liradır.
ul TAN Matbaası

AYDEDE

No. 91 — 59
CUMARTESİ 27 Kasım 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon - 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

İdama Kadar Giden Ceza

Temas edegeldiğimiz bazı mevzular var ki - doğrudan doğruya politika ile veya gıda maddeleri fiatiyle alâkadar olmadığından - lüzumu kadar ehemmiyetle itibara alınmıyor. Ağır başlı insanlar tarafından bile okunup bir düşünce zemini teşkil ettiği bile epeyce şüphelidir.

Bizim içtimaî dertlerimizden biri de kız ve kadın ırzına karşı bilhassa köylerde gösterilen hürmetsizliktir. Gün geçmez ki gazeteler dağa kaldırılıp tecavüze uğrayan kız ve ... çirkin tafsilâtına dolu haberler neşretmesin.

Hele bir kaç ve daha fazla ahlaksızın el birliği ederek işledikleri o kabil cinayetlerden insanlık namına utanmak, "Nedir bu hal? Bu ne vahşice, canavarca işler?" diye üzülüp rezaletin her çeşit yeni idare tarzına rağmen sürüp gitmesinden kedere düşmemek, Ceza Kanunumuzun kifayetsizliğine hükmetmemek mümkün değildir.

İşte son haberlerden biri:

İzmirin Karacasu ilçesinin bir köyünde keçi otlatan bir kadına - Bu kadın bir asker ailesidir - silâhla tehdit ederek imdadına koşanların gözü önünde tecavüzde bulunan ve arzusunda muvaffak olan bir herif üç yıl hapse mahkûm edilmiş.

Sadece üç yıla mahkûmiyet yetişir mi?

Şimdi dinleyiniz:

"Amerikada federal mevzuda, ırza geçmenin cezası asılmak suretiyle idamdır. Kentucky'de ölüm, Maine'de müebbet hapistir. New-York Ceza Kanununa göre 20 yıl ağır hapistir.

Amerikada 1944 yılı zarfında 120 ölüm cezası verilmiştir. Adam öldürmekten 25 beyaz, 48 zenci, 3 diğer ırk; ırza geçmekten de 2 beyaz, 22 zenci idam edilmiştir.

Kadın Amerikada kanun nazarında en az erkek kadar korunmuş ve cinsî sahada ondan çok daha fazla teminat altına alınmıştır."

Bu satırları Adalet Bakanlığı tarafından 1946 yılında Birleşik devletler usûl kanunları üzerinde incelemeler yapmak üzere Amerikaya gönderilen Bay Fuat Gedik'in yeni çıkardığı (Amerika) isimli kitabından aldık.

Irza tecavüz cezasının Amerikada asılmak suretiyle idama kadar gitmesi hukuk ülemamızın ve teşri kuvvetimizin elbette malûmudur.

Fakat malûmu ilâm çok defa bir sırrı ifşa ve bir meçhulü izah derecesinde yeni ve faydalı olabilir.

Kulak asılmak şartiyle...

AYDEDE

Tito — Yukarı tükürsem bıyık, aşağı tükürsem sakal !..

Haydi Hükûemti Anladık; Belediyeye Ne Oluyor ?

Istanbulda toplanan İktisat Kongresi, çeşitli memleket dertleri üzerinde durmakta ve bu arada hükûmetlerin takip etmekte olduğu devletçilik prensibine hücumlarda bulunmaktadır.

Bizce hücum edilmesi lâzımgelen nokta, devletçilik prensibi değildir... Kötü tatbikat yüzünden devlet kapitalizmine kayılmış, bu da vatandaşın aleyhine olmuştur.

Yalnız bu büyük kongre dolayısiyle hükûmetin takındığı tavır, herkesi hayrete düşürmüştür. Resmî makamlar, yapılan davete rağmen kongreye iştirâk etmemişler, bir müşahit bile göndermemişlerdir.

Istanbul Vali ve Belediye reis vekilinin bu kongreyi açması beklenirken bir akşam evvel Ankaraya çağırılmış, yerine bir vekil bile bırakmamıştır.

Bir hafta evvel Unesco tarafından kullanılan Yıldız binası bu 1200 Türk münevverinden esirgenmiş, tamirat bahanesiyle kongreye tahsis edilmemiştir.

Bir kere hükûmet bu kongreyi hoş görmese dahi, tamamiyle halkın malı olan Belediye, siyasî hareketlerin dışında kalmak ve bu mühim misafirlerine lâyık olduğu sevgi ve saygıyı göstermek zorundadır.

Halbuki Belediye Şehir bandosu tarafından kendilerine bir konser verileceğini söylemiş, davetiyeler dağıtılmış, kongre azaları tiyatroya gittikleri zaman kapıları kapalı bulmuşlardır.

Koca Istanbulu temsilen kendilerine bir "Hoş geldiniz !" diyen olmamıştır.

Hemşehrilerimize biz tercüman olalım sayın kongre azaları, hoş geldiniz, hakikatler getirdiniz, acı fakat doğru söylediniz. İnşallah sayiniz semeresiz kalmaz !..

O Bahiste Herkes Suspus !

Dedikodusu ve tesiri bitip tükenmiyecek meselelerden biri şeker zammı, öteki mebus tahsisatının arttırılması işidir. Şeker, kapanacak dertlerden değil. Mebus tahsisatı da ikide bir tekrarlanıp günün mevzuu haline gelmeğe mahkûm. Bunu daima başa kakacaklar çıkacak.

Şeker zammı hükûmeti, tahsisat zammı da Meclisi zor durumda bıraktı. Daha neler olabilir, ne zamlar, ne bol keseden ihsanlar ! Fakat şu ikisi bir türlü unutulamıyacağa benziyor.

Garibi şudur ki bir günlük bile bakanlık edenlere bağlanan yüksek maaşa itiraz eden yok. Mebus tahsisatının arttırılması aleyhinde Meclise bir tasarı vermeğe hazırlanan D. P. acaba neden bu tasarısına bir de bakanlık maaşının ilgası maddesini ilâve etmiyor?

O bahiste M. P. de sükûti, müstakiller de?

Amerikalıların Hindi Bayramı

25 Kasım günü Amerikalılar Thanksgiving Day dedikleri an'anevi bayramlarını kutladılar. Bu bayram, Amerikanın ilk federasyon halinde kurtuluşunda federasyon reislerinin toplu bir halde hindi yemelerinden doğmuştur.

Bizim Kurban Bayramımıza itiraz edenler şu hindi bayramına ne buyururlar? Hindi gününde o çirkin suratlı, güzel etli hayvandan yemiyen Amerikalı yok gibidir.

Hattâ son harpte hükûmet, ecnebi memleketlerde ve seferde bulunan memur ve askerine de aynı gün hindi eti yedirmeği ihmal etmemiş, hindi bulunan ülkelerde vazife gören vatandaşlarına bile posta ile gayet iri, besli, dondurulmuş hindiler göndermişti.

Amerikada hususî surette hindi yetiştiren çiftlikler vardır; hindi bayramı münasebetiyle milyonlarca hindi kesilir.

An'aneye sadakat bakımından bu hindi bayramı an'anelerinden sıyrılma yolunu tutmuş milletler için bir ders teşkil etse gerektir.

Bir Delik Daha

Adana Tekel Baş müdürlüğüne bağlı Akdeniz tuzlasında bir suiistimal meydana çıkarılmış.

Bu yolsuzluğun şimdilik 30-40 bin lira arasında olduğu tahmin ediliyormuş.

Devlet hazinesinde bir delik daha. İnsan bu havadisleri okudukça, Halk Partisi kongrelerinde söylenenleri hatırlıyor, orada acı acı şikâyetlerde bulunanlara hak vermek istiyor !

Çifte kaza

Erkek — İmdat, can kurtaran yok mu?

NEFES

Nâdân nazarında divane amma,
Dillerde dolaşan efsaneleriz.
Gezeriz meyhane mayhane amma,
Hak nuruna koşan pervaneleriz.

★

Bizlerde bulunmaz nayide eda,
Birdir indimizde bay ile geda,
İkrar verip ettik zahire veda,
Salik-i silk-i rindaneleriz.

★

Bizlere her işte rehperdir temkin,
Hiç kimseye karşı beslemeyiz kin,
Ar ller yanında arifiz lâkin
Bigâne yanında bigâneleriz.

★

Olur olmaz söze kulak asmayız,
Öyle kolay kolay yaşa basmayız,
Bin bir çeşit üzüm veren asmayız,
İçi kevser dolu peymaneleriz.

★

Elhak meclubuyuz biz hüsn-ü anın,
Bizde kemal bulur hükmü Kur'anın,
Ey Necdet vecdile Bahr-i ummânın
Amakına dalan mestaneleriz.

Necdet Atılgan

Kestane Gibi Yazı

Voltaire, sıkı surette takip ediliyor, yazıları sansöre tâbi tutuluyordu.

Yine bir eser yazmıştı. Sansör bunun tehlikeli olduğunu gördü ve yakılmasına karar verdi. Haberi Voltaire'e yetiştirdiler. O gülümsedi ve eserlerinin el altından satıldığını şu suretle anlatmak istedi:

— İsabet etmişler.. Benim yazılarım kestaneye benzer. Ne kadar kavururlarsa müşterisi o kadar artar.

Fazla Üzülmesin

Yeni evli genç kadın arkadaşına:

— Çok üzgünüm, dün gece kocam geç geldi, nereye gittiğini de öğrenemedim.

İyi kalpli arkadaş:

— Hiç üzülme, gittiği yeri bilsen belki çok daha fazla üzülürdün.

AKLIMDA KALANLAR

Paşazadeler

Bundan bir yazı evvel yine bu sütunda bahsi geçen "Muhsin" yine bir gün Kalamışta mukim Fuat Paşa hazretlerini ziyaret etmişti.

Bir Cuma günü idi. Paşa evde yoktu. Kendisine:

— Paşa Efendi daha gelmedi. Sizi bahçeye götürelim, Beyefendiler oradadırlar. Derler götürürler.

★

Muhsin ölümden; hususan kaza kurşunundan çok korktuğu için bahçe safası pek hoşuna gitmez. Çünkü Beyefendi paşa zadeler, ağaçlara birer onluk (Onar paralık) yapıştırıp ruvelverlerle nişan talimi yapmaktadırlar. "Muhsin" bir muziplikten korktuğu için telâşını göstermemeğe çalışır, bir köşede oturur... Derken kapılar açılır, Paşanın arabası bahçeye girer. Muhsin de yerinden fırlar, Paşayı selâmlar ve arabanın kapısını açar:

— Ne yapıyorsun ve beni beklerken ne yapıyordun?

Diyen Paşaya şu cevabı verir:

— Mahtum Beyefendiler meteliğe kurşun atıyorlardı, bendeniz de seyrediyordum!!!

S. M. S.

Bugünden, Dünden

Merak Getiren Doktor Bey

Torunu bayanın nikâhlandığını gazetede okudum. Allah mesut ve bahtiyar etsin, yüzünü güldürsün.

Doktor, vaktiyle bizim semtte, İbrahim Paşa hamamının arkasındaki sokakta otururdu. Müstaliğine diyecek yok, nazikliğına hazık, hastaya çağırıldı mı da izahat meraklısıydı. Sanki Tıbbiyenin serinyatı dahiliye muallimi ve poliklinikte talebeye ders veriyor.

Meselâ nabıza parmağını yapıştırıp,

— Maşallah, maşallah, nabzınız normal; pek muntazam, tam 78!

Derdi mez çeneyi açardı:

— Âdedi darebat fazla veya noksan olsa, gayrı muntazam bulunsa (cardiaectaise) yani hacmi kalbin gayrı tabii olarak büyümesinden mi; yoksa (cardiocæmie) yani Teşahhumdan mı, ve yahut (aorte) yani şiryanı ebherde mütevellit (aortite) den mi husule geldiği cayı teemmüldü...

Dile bakar:

— Oh oh, mükemmel. Hafif pasınız varsa bile nazarı dikkate almak gerektir. Pas, alelekser (Gastrite) lere, mide (ulcère) lerine, karhalarına nişane olabilir!

Koltuğa koyduğu termometre 37 buçuğa çıkınca, yine öter:

— Biraz ateşimiz mahsus, kale almamak doğru değil. Nice hummayı tifoidiler bilirim ki ilk sırlarını hep 37 buçuk, hattâ 37 üç dizyemle geçirirler..

Zat-ı şerif ara sıra bize gelir, rahmetli büyük annem nevazil bile olsa ona görünmez,

— Hekimlik hocalığına başlayıp hatır ve hayalime gelmiyenleri öğretiyor. Söylediklerinin hepsini kendimde duyuyorum; beni meraktan çıldırtıyor! derdi.

Doktor Bey bir aralık taşraya gitti. Üç dört sene geçtikten sonra çıkageldi. Gözleri, avurtları çökmüş; kadidi çıkmış, kara derilere sarılmış; ağzında çakıl çukul iğreti dişler... Bilmem nerede sıtma kapmışmış.

Halbuki etli canlı, kalıplı kıyafetli, çok sıhhatli adamdı. Hastalıktan açtırma, tatlı tatlı sohbetine doyabilirsen doy...

Yemeğe alıkonuldu. Sofraya oturduk. Ortaya patatesli sulu köfte konur konmaz lâfa girişti:

— İşin tuhafına bakın, şimdi bana sulu köfte, affedersiniz, öyle bir inkıbaz veriyor ki güya paket paket Dover tuzu, bizmüt sufufu yutmuşum. İnkıbazın bütün tezahuratı belegan mabelag mevcut. Başımda ağırlık, şakaklarımda zonklama, ağzımda kuruluk, kalbimde hafakan...

Köfteye el sürmeden bir kaç patates alıp çatalı ile ezdi:

— Püre şeklinde dokunmuyor ama artık malûm, gına geldi. Arnavut bile pırasadan, papas bile pilâvdan bıkmış efendim!

Ardından ilâve de:

— Pürenin sıhhiliğine amenna ve lâkin Yahudi kese kâğıtçılarının çirişi gibi cıvıklığını da unutmıyalım!

Getirilen yumurtalı ıspanak kavurmasına dahi yüz ekşitmede:

— Yumurtanın alâkoktan gayrısı derhal midemi ekşitiyor. Af buyurun. derungâhım kaynıya kaynıya, gart gurt geyire geyire ne çektiğimi ben bilirim. Kavrulmuş ıspanak derseniz, kebedi, malûmu ihsanınız, karaciğeri tahribinden sarfı nazar, haşa min huzur, bende nevüma müshil, hem de büyük dozda İngiliz tuzu, Hint yağı tesiri husule getiriyor; daha doğrusu müthiş bir diyare...

Nihaleye kuru fasulye konmasiyle tekrar atılması bir oldu:

— Misafir umduğunu değil, bulduğunu yer, derler; maahaza ben misafir sayılmam, o da başka bahis ya. Sizleri iz'aç ediyorsam da kusura bakmayın, bu mübareğin bol kırmızı biberlisine, hele sarmısaklı pilâkisine bayılırım; gelgelelim nabzın mikdarını tadadiliyor muyum acaba? Em'ama inmeden, desturun ne gaz, ne gaz. Karnım davul, sözüm ona dokuz aylık hamileden farksız. Gazleri çıkarsam şıppadak gözüm açılacak ama ne mümkün...

Pilâv hakkında şöyle tutturdu:

— Vakıa tıbben pirincin en hazmı sehil taamlardan idüğü etibbaca müttefiki aliye ve mücerreptir; mugaddiliğine de söz yoktur. 300 milyon Çinli'nin, 50 milyon Japonun (O tarihteki nüfusları) yegâne gıdasıdır. Maazalik, abdi âcize fevkalâde şişkinlik veriyor. Binaenaleyh, kalbimi tazyik edişi de caba...

Adamcağız enikunu aç; açlık grevi yapanların eşi. Yemişlikteki armudu, elmayı göstererek,

— Bunları ağzıma koymak ne haddime? Dişçi avuç dolusu paramı aldı, şurada bir kök bırakmış. Katıca bir nesne ısırdım mı, koyduğu takım kökün üstüne biniyor, abse yapıyor, vecadan duramıyorum!.. demesin mi?

— Lütfen emredin, bir bardak limonata yapsınlar; bir dilim de ekmek kızartsınlar, deyip sofradan fırladı.

Hangimizde yemek yiyecek takat bırakmıştı? Bizler de yarı aç, yarı tok sofradan kalkmıştık.

Hareminin rivayetine göre doktor beyin taşrada sıtma, mıtma kapışı martavalmış. Şamda, Halepte yosmalarla vur patlasın çal oynasın sıfırı tüketmiş; bu içler acısı hale o yüzden gelmiş...

Sermed Muhtar ALUS

Kocakarılaşmış Fikirler

Çirkin bir cinayetten bahsolunurken bazı kimseler:

— Ne vardı, efendim, geceleyin o tenha yerlere gidip de âşıkdaşlık edecek? Otomobil kullanma dersleri alacak? Otursalardı oturdukları yerde!

Diyorlar. Yanlış. Vatandaşların âşıkdaşlık etmesi de, geceleyin gezmesi ve şehir içinde, dışında, her yerde gidip eğlenmesi de haklarıdır. Hattâ, bir bakıma o şekil âşıkdaşlık sinemalarda, göz göre sarmaş dolaş oturup utanmaktan değil de heyecandan kızarmış terli yüzlerle el âleme göstermelik olmaktan bin kere iyidir.

Gece yasağı konmadıysa, bir kadınla bir erkeğin yaya yahut arabada dolaşma yasağı yoksa, "Şurası tehlikelidir; gidilirse mesuliyet kabul edilemez" denilmediyse niçin iki genç, hattâ yaşlı, yahut da biri yaşlı, öbürü taze bir çift keyfince, dilediği saatte tenha köşeler seçip ar ve hayâ hudutlarını aşmamak şartiyle hoş bir dem geçirmesin?

— Ne vardı geceleyin o tenha yerlere gidecek? Otursalardı oturdukları yerde!

Zihniyetini orta çağların hisar içi, şato avlusu ve sur arası hayatına yakışır ve bu düşünce ancak Tavaifi-mulûk devrinde mazur görülebilir. Hâlâ o zamanların zihniyetiyle nasıl muhakeme yürütebiliriz?

Modern devletin emniyet mekanizması hususi ve ferdi ahlâk kaidelerinden önce ahalinin can, mal ve ırz emniyetini düşünür, onu temin eder. Hattâ ırzsız sayılanların bile!

Bir eğlence sırası öleni, zarar göreni, kazaya uğrayanı da ma kabahatli çıkarma huyundan kendimizi kurtarmağa çalışalım; bu huy çoktan kocakarılaşmıştır.

Zaten esası da kıskançlığa dayanır, bir haset alâmetidir.

Surahinin Etiketi

Salhoşluğu ile meşhur doktor Hakim, Yeşil aycılarla alay etmek için evindeki surahinin üzerine şu etiketi yapıştırmış:

"Hariçten kullanılacaktır."

Keman hocası — (Karısına) Çocuğu döverken bari elini tempo ile kaldır, indir!

"Fransız karikatürü"

Minelbab İlelmihrab

Yazan : Refik Halid KARAY

— Tefrika No. [illegible] —

Bir irtikâp ve irtişa şirketi — İstifanâmeler — Sadrazamın beni ve Rüsumat umum müdürünü azli — Baba, oğul seyrimlerimiz — Sabri Beyin Maliye nezaretine getirilişi — On bir ayda beş defa Sadrazam olan Damat Ferit Paşa — Yeni kabine — Nakş-ı berablar — Darülbedayi meclisinde geçen hoş vakitler — Manakyan tarafından oynanan ilk piyesim

İşte bütün bu teferruattan anlaşılıyor ki zamanımı politikaya hasretmiyordum.

●

8

Posta ve Telgraftan nasıl ve neye azledildim ve nelerle meşgul olmağa başladım?

Bana ne oluyordu? Bu işlere ben niye karışıyordum? Temin ederim ki o esnada hiç bir hırs, bir emel beslemiyor, şunu, bunu, beklemiyordum. Yani aklımda yeni bir kabine teşekkül etsin de ben de bir nezarete geçeyim fikri hiç yoktu. Sadece Damat Paşadan, etrafındakilerden, bilhassa Divan-ı Harpten gayrı memnundum. Bazı itimat ettiğim kimseler yanıma gelip Adliye müsteşarı, Divan-ı harp reisi ve Merkez kumandanı arasında bir irtikâp ve irtişa şirketi mevcut olduğunu söylüyorlar, canımı sıkıyorlardı.

●

Şey-ül-islâm Efendi nezdinde Ali Kemal Bey, Cemal Bey [illegible] siyasetini uzun uzun tenkit ettiler, ben de işittiklerimi söyledim, birbirimizi elektrikledik: Sabri Efendi ile Cemal Bey istifaya karar verdiler; ben sonuna kadar yerimde duracaktım; bir de gidip Rıza Tevfik Beye de kabineyi terk etmesi tavsiyesinde bulunacaktım. Şey-ül-islâm istifanamesini yazdı, Cemal Bey keza, koyunlarına koydular.

●

Padişah, olabilir ki, Ferit Paşayı artık terk ederek yeni bir Sadrazam arardı: Mustafa Sabri Efendi, kendisine sual tevcih ederse, Rauf Paşayı tavsiye edecekti. Öğleden sonra Cemal Beyle beraber Şurayı Devlete gittik, Rıza Tevfik Beye işi açtık. O, telâşlı bir halde idi, hâlâ mahiyetini bilmediğim bir sebep için Londraya, oradan da Amerikaya gidecekti, harcirahını almak üzere idi. Bir, iki gün sonra da kalktı, gitti. Cemal Bey istifanamesini Sadrazama, Şurayı Devlet dairesinden bir hademe ile gönderdi; Sabri Efendi de Padişaha takdim etti.

●

Netice: İstifalar kabul edildi; bu iki zatın yerine başkaları tayin olundu ve Damat Paşa, aleyhinde bulunduğumuzu Mehmet Ali Beyden öğrenerek beni ve rüsumat umum müdürünü de memuriyetlerimizden azletti. Hepimiz Dıral dedenin düdüğü gibi ortada kaldık.

Burada oldukça tuhaf bir meseleden bahsedeceğim: Feneryolunda oturduğum evin bir kısmında esbak Maliye nazırı Sabri Bey müstecirdi, ikamet ederdi. Sabri Beyi babamın arkadaşlarından olması itibariyle pek iyi tanırdım, Devr-i Hamid'de üç ay maliye nazırlığı etmiş, sonra senelerce menkûp kalmıştı. Menkûbiyeti esnasında casaret-i medeniye sahibi olan pederim, behemehal, on, on beş günde bir, İdbardaki bu refik-i kadimini ziyaret eder, hatırını alır, beraber saatlerce otururlar ve hazırdaki nazırları çekiştirirlerdi. Ben de bu muhaverelerde ekseriya bulunurdum.

●

Zira ziyareti müteakip babamla Fenerbahçe seyranına çıkardık. O, çift atlı bir sepet arabayı kendi kullanarak gezerdi, benim de bir midillim vardı, beş yaşındanberi binici idim; baba oğul hoş bir manzara teşkil ederdik.

İşte bu pek iyi tanıdığım Sabri Bey [illegible] namus bir zattı, Meşrutiyetten bir az evvel menkûbiyetinden kısmen kurtularak Maliye komisyon âlisine memur buyurulmuş, lâkin on Temmuzun hulûlü biçareyi o hizmetinden mahrum kılmıştı. Yüz çeşit kabinelerden hiç birine davet edilmediğinden tekaüt maaşiyle ve pek müşkülâtla yaşıyordu. Halbuki âyan azalığına ne kadar lâyık idi.. Son zamanda pek zarif olan köşkünü satmağa mecbur olmuş, kira evine düşmüştü.

●

Yaşı, tahminim, yetmiş beşi aşkın olmakla beraber bahçede pitik pitik gül fidanlariyle meşgul olur, çiçek diker, saksı değiştirir, hülâsa vaktini sıhhi geçirirdi.

Bizim keyfiyet-i azlin tahakkuk ettiği akşam, gece yarısına doğru kapımızda bir otomobil durdu, ama cakalı bir duruş: Düdükler öttü, adamlar koşuştu, çıngıraklar çalındı, uyumuş ev ayaklandı. Pencereden baktım, askerler, yaverler ve gayrihüm... Damat Ferit Paşa münhal olan Maliye Nezaretini komşumuz Sabri Beye teklif etmişti. O da ertesi gün gitti, kabul etti, hemen iradesi de sadir oldu. Otuz yıldan sonra esbak nazır yine nezaret koltuğuna oturmuştu.

●

Geliniz de benim ile yaşamak hususundaki nokta-i nazarıma iştirâk etmeyiniz! Sabri Bey sanki yetmiş beş yaşına kadar bunu görmek, ikbalin bir daha tadını almak için idame-i hayat etmişti. Asıl garibi ne o Sadrazamı tanırdı, ne de Sadrazam onu... Damat Ferit Paşada meçhulü olan adamlara karşı marazi bir inhimak ve emniyet vardı.

●

Posta müdüriyet-i umumiyesine pek çok ilmî ve içtimaî meziyetleri olan sabık müsteşarlardan bir kibar zatı tayin etmişti, Şemsettin Paşanın mahtumu idi, ne gariptir ki mumaileyh halefim olduğu halde ve bir kaç kere çaylarda beraber bulunmamıza rağmen ismi bir türlü hatırıma gelmiyor; adlar hatırımda güç kalır. Maamafih şekiller pek mahfuzumdur, bu defaki halefimin de şekli hiç gözümden gitmez.

●

Damat Ferit Paşanın etrafında hemen hemen hiç dost kalmamıştı; Ali Kemal Beyin uzaklığı ihtiyar vezirin yüreğine pek işlemiş olmalıydı. Zaten kendisi sıhhatçe pek düşkündü; iki ay kadar evvel tehlikeli bir hastalık geçirmiş, mucize kabilinden kurtulmuştu. Yeni istifa ve azillerden sonra ancak yirmi, yirmi beş gün kadar yerinde sebat edebildi. Biz düşmek üzere olduğunu biliyorduk; (Peyam Sabah) ın yerine onu (Alemdar) ile (İleri) deruhte etmişti. Evet, (İleri)... Makaleler kolleksiyonunda mevcut ve mealî ve muhteviyatı da herkesin aklında menkuştur.

Nihayet bildiğimiz ve beklediğimiz çıktı: Damat Ferit Paşa bir fasıla ile on bir ayda beş defa Sadrazam olduktan sonra bilistifa yine Baltalimanına döndü. Bu dönüş sonuncu olmuştu. Tevfik Paşa yedinci defa Babıâliye geliyordu.

●

Kabinesine Dahiliye nazırı olarak İzzet Paşayı almıştı, Safa Bey Hariciye nazırıydı, Mustafa Arif Bey de, zannım, Şurayı Devlet reisi olmuştu. Yeni vükelânın Babıâliyeye gelişini tesadüfen karşıdaki bir evden seyrettim. Mustafa Arif Bey Bir redingot giymişti ki etekleri pardesüsünün altından bir karış çıkıyordu. Aralarına şimdi Paris sefiri olan Cevat Bey de karışmıştı.

Cevat Beyi üç dört kere çaylarda, deniz seyranlarında tanımıştım, mütevazi, sakin, pek centilmen bir zattı; huzuru meclise kıymet veriyordu. Ben evvelâ onu Hariciye nazırı olmuş sandım, değilmiş... Meğerse İzzet Paşa heyetiyle "İkiliği izale" için Ankaraya gidecekmiş; netekim gitti. Gitti, gördü ve döndü.

●

Benim ümidim Posta ve Telgraftan çekilir çekilmez (Peyam Sabah) a girmekti; hattâ Ali Kemal Bey ertesi günü gazetede ilân edilmek üzere bir de varaka yazıp matbaaya göndermişti. Ertesi günü baktım ki ilân dercedilmemiş... Sebebini sonra öğrendim: Mihran Efendi Damat Ferit Paşa mevki-i iktidarda oldukça beni gazetesine ilhaktan ürkmüştü. Düştükten sonra ruy-i kabul gösterdi, çeke çeke pazarlık ettik; uyuştuk. (Nakş-ı berab) lara başladım...

●

O aralık Kadıköyüne nakletmiştim; hayatım, para hususunda biraz dar olmakla beraber, iyi ahpap, kıymetli sohbet ve aile toplulukları cihetinden pek geniş, pek ferah geçiyordu. Kadıköy İstanbulun en hür, en şen mahallesiydi; hülâsa idbardan müşteki değildim; zaten ortada eski ve hakiki sanatıma dönmekten başka bir mesele yoktu. Kendi arkadaşlarımın siyasetine o derece kayıtsız durduktan sonra yenilerinkine bittabi hiç karışmıyordum. Matbaaya da iki, üç günde bir uğrar, muharrirler, muhbirler hoş beş eder, (Akşam) a uğrayıp çene çalar ve dönerdim.

(Devamı var)

— Bak, "Denk bütçeyi" açıklarken nasıl terliyor.
— Hakkıdır. O bütçeyi denkleştirmek için, millet az mı terledi!..

ÖLÜRLERKEN NELER SÖYLEDİLER

1 — Cellâdın pek mütehassıs olduğunu işitmekteyim, benim de boynum pek incedir.

- Anne Boleyn (1507-36) - (Infazdan biraz önce kale mülâzimine hitaben.)

2 — Ölümün acılığı şimdi geçti.

- Lord Russel (1639-84) - (Idam edileceği gün karısından ayrılması üzerine.)

3 — Yeter ki kalb doğru olsun, başın hangi tarzda konacağının bir ehemmiyeti yok.

- Sir Walter Raleigh (1552-1618) - (Idam sırasında, kütüğe, başının hangi tarafını koyacağını tercih edeceği sorulunca.)

4 — Yazık ki kesilecek, bir ihanette bulunmamıştı.

- Sir Thomas More (1480-1535) (Tam başı kesilmeden biraz önce sakalını bir tarafa kımıldatarak.)

5 — Ey hürriyet! Ey hürriyet! Senin namına ne cinayetler işleniyor!..

- Mme. Ronald (1754-93) -

6 — Bâselbâdelmevte kadar, hayır!. Vur!.

- Algernon Sidney (1622-83) - (Başını kütüğe yatırdıktan sonra tekrar kaldırmak isteyip istemediğini soran cellâda cevap.)

7 — Allaha şükür, vazifemi yaptım.

Lord Nelson (1758-1805)

8 — Şükür Allahım, yarın yukardaki muhteşem kafileye iştirak edeceğim.

S. Drew (1765-1833)

9 — Yapılmış ne kadar az şey ve yapılacak ne kadar çok!.

C. J. Rhodes (1853-1902)

10 — Harikulâde, harikulâde bu ölüm!.

William Etty (1787-1849

11 — Oh, sulh gelebilir.

- Kraliçe Victoria (1819-1801) - (Cenubi Afrika harbine telmihen.)

12 — Şimdi sırlar geliyor.

Rew. Henry Ward Beecher (1813-87)

13 — Oyun bitti.

Demonax (Milâttan sonra 2. ci asır)

14 — Ey Tanrı!.. Kusurları af et!..

A. Bradford (1686-1742)

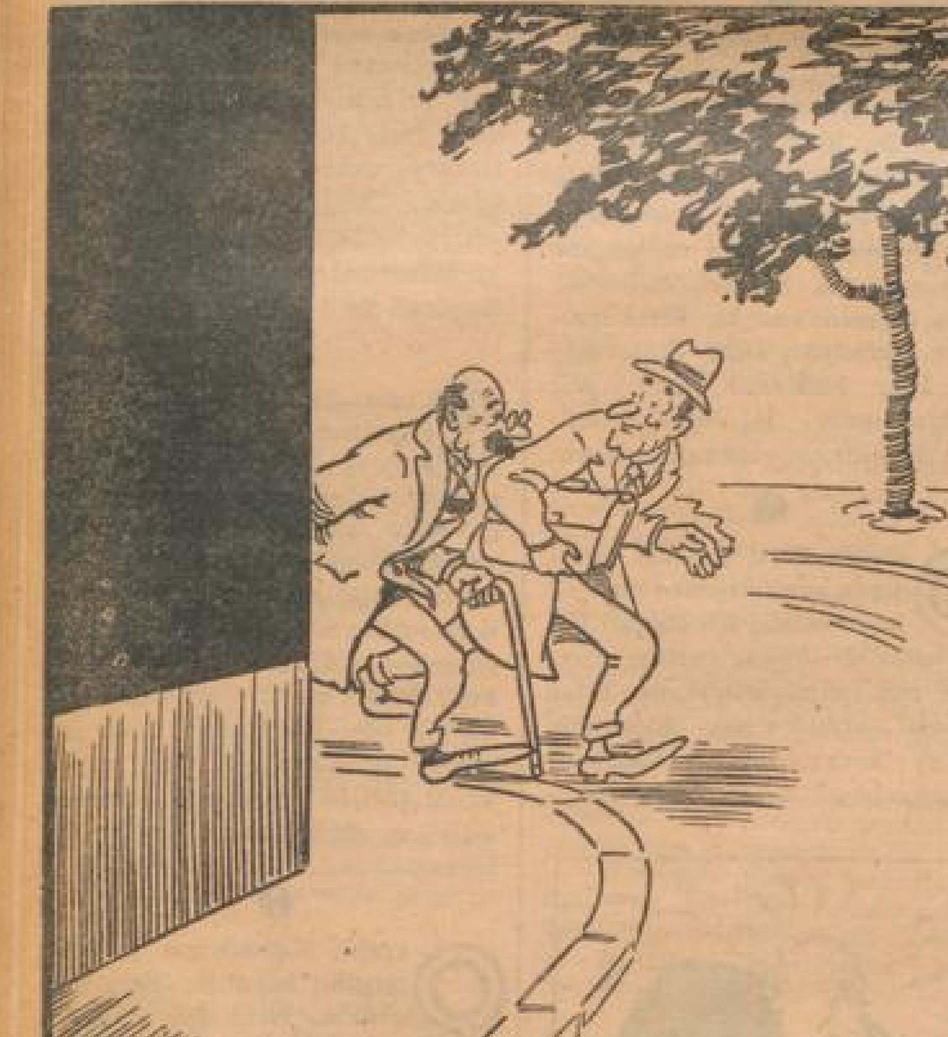

— Sovyet Elçisi Sakaya (Amerikalıların size verdiği malzemenin iki mislini biz Almanlardan alıp imha ettik) demiş!

— İyi ama birader, bu işi yapabilmek için Amerikan malzemesinin kullandıklarını ne çabuk unutmuş!..

Bir dokun..

İncelemiye Ne Lüzum Var?

Anlaşılıyor, bu sefer işi ciddiye aldılar, bütçede tasarruf yapmak için elden gelen gayreti esirgemiyorlar! Hükûmet az mı uğraştı? Türlü türlü denemelere girişti; bazı devlet müesseselerinde teşkilâtı daraltıp memur, müstahdem çıkarmakla işe başladı, fakat bundan umduğunu bulamadı. Kısa bir tecrübeden sonra bu yolun çıkmaza gittiğini anlıyarak bir soldan geri manevrasiyle teşkilâtı yine eski şekline çevirdi, memurlar yerlerine döndüler.

Bu arada ne oldu ise, üç beş kuruş ücretli bir kaç hademe ile daktiloya oldu!

Otomobil tensikatına kalkışıldı; tâli derecede görülen bazı işlere tahsis edilmiş beş altı otomobil kadrodan çıkarılarak mal sandıkları vasıtasiyle yok pahasına satıldı. Lâkin bu tedbir de beklenen neticeyi vermedi, hükûmet bunda daha geniş bir dönüş manevrası yaptı ve bu sefer eski memurlar gibi eski otomobiller dönmediler, onların yerlerine, âli derecede görülen makamlar için Amerikadan bilmem kaçar bin liralık bilmem kaç tane yeni ve lüks otomobil getirtildi.

Bu arada ne oldu ise, ateş pahasına alınıp hurda fiatına satılan bir kaç otomobile oldu!

Müstacel olmıyan devlet inşaatının durdurulması kararlaştırıldı, alâkadarlara emirler salındı. Gel gelelim, bu gayret de boşa çıktı; Büyük Millet Meclisi binasının on yedi bin liralık döner kapısından bir dönüş yapıldı ve vaktiyle dışarıdan getirtilip buradakinden çok pahalıya mal olan çimentolarla devlet inşaatına yeniden hız verildi.

Bu arada ne oldu ise, İstanbul Adliye Sarayına oldu!

İşte böyle çeşitli teşebbüslerden sonra hükûmet nihayet anladı ki yorganına göre ayak uzatmak sıkıntılı olacak. Bu sefer dönüş manevrası daha mahirane yapıldı, şeker zammı ve yeni yeni vergilerle yorganın boyu ayaklara göre uzatıldı.

Bu arada ne oldu ise, bizlere oldu aziz okuyucular!

★

Gazetelerin bildirdiğine göre, Meclisin Bütçe Komisyonu tasarruf işini yeniden ele almış. Bu defa da memurların terfileri üzerinde duruluyormuş.

Yapılan incelemeler neticesinde, her dairede memurlardan bir çoğunun, bulundukları derecenin iki derece üstündeki maaşı almakta oldukları görülmüş.

Havadisin bu kısmını okurken hayret ettim, kendi kendime; "Acaba bu işi gizlice kim becermiş?" dedim.

Haberin alt tarafını okuyunca büsbütün şaştım, şaşırdım. Meğer terfiler, kifayeti ve liyakati görülenlere değil, otomatik olarak senelerini dolduranlara âmirleri tarafından yapılmış.

Fesübhânallah! Mensup bulundukları bakanlıklara danışıp izin almadan sandalyelerinden dahi kımıldanamıyan daire âmirleri, terfi işine gelince otomatikleşivermişler demek?

Yine gazetelerin bildirdiğine nazaran, komisyon üyelerinden bir çoğu tasarruf temini için bütçe üzerinde esaslı incelemeler yapmak lüzumunu ileri sürerek memur maaşlarını ve diğer acele işleri aksatmamak üzere sene başında muvakkat bir bütçe kabul edilmesini ve asıl bu bütçenin Şubattan itibaren tatbik mevkiine konulmasını zarurî görüyorlarmış. Fakat hükûmet, yıl başına kadar bütçenin Meclisten çıkarılmasını şiddetle arzu ediyormuş.

Hükûmet yerden göğe kadar haklıdır. Bırakınız, efendim! Uzun boylu incelemelere ne lüzum var? Bırakınız da, kendi ölçüsüne göre hazırladığı yorganın altına girsin, ayaklarını uzatsın, bir evvel rahatına baksın!

Cemal Ref...

GÜ... ...KEN

Pasaportsuz v... ...izsiz Yo...

Ingiltere, bazı komşu m... ...le Amerikan
dan artık giriş ve çıkış vizes... ...ekmiş. Yani
pasaportu kaldırmış.

Bu karar d... ...r tarafında
ve munakaleyi ... prensipinin
lunda atılan ... bir adım te...
imiş.

Haniya o günler?... ...kmadıkça dü...
Evvela pasaport, sonra d... imkânsızdır.
önceki refah ve saadet devri... ...ki 1948 yılın...
umumî harb dünyamızı ne h... ...z!
serbestliğini bulmak için çırp...

...tı.

Aferin İngiltereye! İlk ...z seyahatleri...
Bizim nesil pasaportsuz... ...a yutkunuyor.
bilir; hâlâ unutamamıştır, ...

Şöyle Avrupa...
Yirmisini henüz geç... ...iyetin ilk y...
doğru bir uzanayım!" ded... ...ra pasaport
rında idi, askerlik çağında ...
rilmemeğe başlamıştı. Nasıl ...k gittim. Ma...
Başbayağı, elimi kolumu... ...e pasaport s...
eden vapur için bilet alırke...
bimde kaç para olduğunu... ...ını kayıtsızlı...
Marsilyada vapurdan ç... ...vesika?" diye
sin? Haniya hüviyetini göst...
memuru yok!

Ver elini Paris...

...ç temasım ...
Orada da P... ...eye beriye gi...
kaldım, gezip to... ...dım. Bir ke...
bamın evinde ...
idaresi bana: ... nereden? Gi...
— Nerelisin...

Demek lüzumunu hisse... ...reye geçtim.
Bu kadarla mı kaldı ya!... Douvers'e a...
gümrük memuru da çıkmad... ...yetişti, dur...
doğru giderken kasketli biri... ...İngiltere...
yuduma bir kâğıt yapıştırdı, ...
Gümrük muamelesi ve ... ...vusturya v...
Dönüşte Belçika, İsviçre, ...nda İkamet
devletleri hudutlarından geçti... ...nece:
Yine sorgu sual... ...ray-ı hatırla...
— Buyurun! Sefa geld...
keyif çatmağa bakınız! ...tsuz bir hüs...
Manasında ölçüsüz, kayıt...
nü kabul. ...geci rıhtımına
Nihayet Şark ekspresind...
indim. Karşıma polisler dikil... ...etimde bend...
Bereket, avdetimde kend... Naum Paşad...
yeceklerini bildiğimden Paris ...uzadiye tetki...
dığım vizeli vesikayı uzattım ...sıkılmış bir
surlu, noksan bulmadıklarınd...
geri verdiler. ...mde bakan ol...
O pasaporta bütün dönüş...
de yatıp uyumuştu.
Hele paramı soran, hiç k...

...elerinden

C. H. Par...

★ "Bütçe her...
Beyazıt bucağı kongre hatip... ...sten kaçalım
rinin sözleri: ...ayağımızı uz...

★ "Fakir millet ıztırap çek... ★ "Halk part...
ken mebusların kendilerine z... zayıf ve kif...
hususunda gösterdikleri tehal... ...de kalmıştır.
doğru bulmuyoruz." ...meydanda. İç...

...çilerden çap...
...yor. Bu ağl...
...belediye imare...
...seden ziyafet...
...an belediyenin
...ralık ziyafet v...
...r teker teker
...utan âmillerd...

ERDE...

...sonra intihar...

Napoleon kazandığı bir z...
lara dalgın dalgın bakıyordu. ...yorsunuz?
Yanına General Kleber ge... ...ti:
— Haşmetmeap! dedi. Ne...
Napoleon, eliyle şapkasını ...imü şu şapk...
— Eğer, dedi. Şimdi ne d...
derhal ateşe atardım!

GÜ
KEN

Pasaportsuz vizsiz Yolculuk

Ingiltere, bazı komşu m... le Amerikan vatandaşların-
n artık giriş ve çıkış vizes... ekmiş. Yani onlar hakkında
saportu kaldırmış.

Bu karar d... r tarafında serbest seyahat
ve munakaleyi ... prensipinin tahakkuku yo-
lunda atılan ... bir adım telâkki edilmekte
imiş.

Haniya o günler?

Evvelâ pasaport, sonra d... kmadıkça dünyanın 1914 den
eki refah ve saadet devri... imkânsızdır. Düşününüz, iki
umî harb dünyamızı ne ha... ki 1948 yılında 1914 seyahat
bestliğini bulmak için çırp... z !

... tı.

Aferin İngiltereye ! İlk ... iz seyahatlerin tadını pek iyi
Bizim nesil pasaportsuz ... yutkunuyor.
r; hala unutamamıştır, h...

Yirmisini henüz geçm... Şöyle Avrupaya
ru bir uzanayım!" ded... iyetin ilk yıllı-
a idi, askerlik çağında ... ra pasaport ve-
nemeğe başlamıştı. Nasıl ... k gittim. Marsilyaya hareket
Basoayağı, elimi koluma... e pasaport sordu, ne de ce-
n vapur için bilet alırke...
de kaç para olduğunu... ... nı kayıtsızlık. "Nenin nesi-
Marsilyada vapurdan çı... vesika?" diyen tek hükûmet
Haniya hüviyetini göst...
muru yok !

Ver elini Paris... ... ç temasım olmadı. Aylarca

Orada da P... eye beriye gidip geldim. Ba-
kaldım, gezip to... nım. Bir kerecik olsun otel
bamın evinde ...
idaresi bana : ... neredon? Gidişin nereye?

— Nerelisin...

Demek lüzumunu hisset... reye geçtim. Orada karşıma
Bu kadarla mı kaldı ya... Douvers'e ayak basıp gara
ruk memuru da çıkmad... yetişti, durdurmadan el ba-
u giderken kasketli bir...
ma bir kâğıt yapıştırdı... İngiltereden bu kadarcıktı.
Gümrük muamelesi ve ... Avusturya ve bütün Balkan
Dönüşte Belçika, İsviçre, ... nda ikamet de ettim.
etleri hudutlarından geç... ...nce :
Yine sorgu sual ... fay-ı hatırla
— Buyurun ! Sefa geld...
I çatmağa bakınız ! ... tsuz bir hüs-
Manassında ölçüsüz, kayıt...
abul. ... eci rıhtımına

Nihayet Şark ekspresind...
n Karşıma polisler dikil... etimde benden pasaport isti-
Bereket, avdetimde kend... Naum Paşadan ihtiyaten al-
klerini bildiğimden Paris... uzadiye tetkik ettiler ve ku-
n vizeli vesikayı uzattım... sıkılmış bir halde imzalayıp
, noksan bulmadıklarına...
verdiler. ... mde bakan olmamıştı; cebim-

O pasaporta bütün dönüş...
atıp uyumuştu.
biele paramı soran, hiç k...

R. H. K.

— Şu sağdan ikinci yok mu? Enfes billâhi!

"Ecnebi karikatürü"

Dünyadan Haberler

★ Cenubî Afrikada Peter Pringle isminde bir adam 118 yaşına basmış ve bu münasebetle sakalını ve bıyığını traş ettirmiştir. Sebebini soranlara demiştir ki :

— Beni olduğumdan fazla yaşlı gösteriyorlardı !

★ Chikago üniversitesi âlimleri yeni bir zehir keşfetmişlerdir. Bu öyle bir zehirdir ki 100 gramı 70 bin kişilik bir şehrin su haznelerine atılsa hepsini tamamiyle öldürmeğe kifayet eder.

Yeni zehir Pasifik denizine mahsus bir cins kabuklu böceğin salyasından çıkarılmaktadır.

★ Havai adalarında en genç ve sağlam bir insanı bir gecede öldüren acayip bir hastalık keşfedilmiş, fakat henüz tedavisi bulunmamıştır. Sapasağlam yatan biri, geceleyin müthiş kâbuslarla uyanmakta, nihayet bir saat kadar inledikten sonra ölmektedir.

GECELERİ MESUT

Orta halli, fakat çirkin bir adam güzel bir kızla evlenmek istemiş ise de kız bu teklifi red etmiş.

Gel zaman git zaman adam nazırlık mertebesine yükseldiği gibi bir haylı da dünyalık sahibi olmuş. Bunun üzerine kızın yakın akrabaları kendisine sormuşlar :

— Bu adamla vaktiyle evlenseydin şimdi zengin ve nüfuslu bir nazır karısı olurdun. Bundan mahrum kaldığın için kendini bedbaht addetmiyor musun?

Kız cevap vermiş :

— Evet... Gündüzleri bedbahtım; ama geceleri de çok mesudum.

İsviçreye Mektup

Fransız trupu şerefine Atlas sinemasının birinci kat salonlarında verilen kokteyl pek güzel oldu. Ev sahipleri rolüne İpekçi Kardeşler ve sayın eşleri, hakikaten çok mükrim ve cömertçe misafirlerini ağırlamasını bildiler.

Kokteyller, kristal şantiye batmış (!) zarif kadehler içinde sunuluyordu ve sofrada, istenilse belki kuş sütü bile bulunacaktı.

Ben asıl Fransız artistlerinin elbiselerini merak ediyordum. Fakat İstanbullu hanımlarımız o kadar şık, o kadar pırıl pırıl idiler ki, Fransız kadın artistlerini kolaylıkla gölgede bıraktılar. (Aman bu satırları "Bütün Dünya" okumasın, "Biz böyleyiz" sütununa geçer de Millet namına iftihar payı çıkarır.)

Christine Chesnay'in siyah ipek kadife elbisesinin çok gün görmüş bir hali vardı.

Francine Dartois ile Simone Chambord da bu toplantıya fazla ehemmiyet vermemişler. Yâni misafirlerimizde bir nevi "bon pour l'Orient" kayıtsızlığı seziliyordu.

Yalnız Monmartre'deki bir terzinin reklâmını yapmak zorunda bulunan Roland ve Jordan, bu iki baş erkek artist hakikaten şıktılar. Halbuki Marchat tiyatrosunun bir kokteylini hatırlıyorum, o sene ki Fransız modasını İstanbulda Mişel Alfa, Gizel filân getirmişlerdi. Gelelim bizim hanımlara.

Şâhane elmasları ve şâhane edası ile göz kamaştıran Bayan Maşuka misafirlerine iltifatlar ediyor. Sinemacılık âleminin tek imparatoru Fahir İpekçi bile bu akşam pek mültefit; yalnız bir kişiyi görmemezlikten geliyor, bu gri tayyörlü ve son zamanlarda Kralın yolunu kesip zam istiyen bir emekçi kadın.

Daha kimler var bakayım : İnci Erer. Renkli bir film kadar güzel. Onun yanına çok güzel fakat mahzun bakışlı Bayan Rezan. Bizim Komedi tiyatrosunun en güzel kadını Perihan Yanal çok şık siyah bir astragan manto giymiş, yanında manolya tenli Gülistan Deniz var.

Madam Püllerin boynundaki kolyeyi Kleopatra'nın terekesinden zannettim, meğer Paristen almış. Ve tabii Vedat Nedim ile güzel karısı. Vedat Nedim son Avrupa seyahatından döneli, hiç bir şeyleri beğenmez oldu.

En güzel şapka genç bayan Yalçının şapkası idi. Kokteylin en sempatik simaları arasında Osman, İhsan ve Naci İpekçi ile Mös. Jean Bertran var.

Bayan Rikkatin güzelliği Fransız artistlerinin bile nazarı dikkatini celbetti.

İstabulun bağımsız, sempatik Milletvekili Cihat Baban zayıflamış da âdeta güzelleşmiş; fakat çok erken gitti, halbuki onunla tatlı tatlı konuşuyorduk !

Kâzım Şinasinin elini bir genç kız tutmuş bırakmıyor ve hararetli hararetli bir şeylere teşekkür ediyor.

Biliyorum isimleri geçmiyenler bana gücenecekler amma kusura bakmasınlar, postaya yetiştirmek mecburiyetindeyim.

Fitne Fikur

...elerinden .

C. H. Par...

... azıt bucağı kongre hatip... ★ "Bütçe her sene açık veriyor,
özleri : ... isten kaçalım, yorganımıza gö-
... ayağımızı uzatalım.'

Fakir millet ıztırap çek... ★ "Halk partiden soğuyor; ida-
ebusların kendilerine z... zayıf ve kifayetsizdir; vaadler
nda gösterdikleri tehal... zde kalmıştır. İşte Söke hâdise-
bulmuyoruz." ... meydanda. İçişleri Bakanı şikâ-
... tçilerden çapulcuların adını so-
bütçenin Meclisten çıkar... yor. Bu ağlanacak bir haldir.
şiddetle arzu ediyormuş ... belediye imaret halini aldı. Bol
ûmet yerden göğe ka... eseden ziyafetler veriyor. Açığı
r. Bırakınız, efendim ! ... an belediyenin bir gecede 24 bin
ylu incelemelere ne lüzu... ralık ziyafet vermesi acıdır. Bun-
ırakınız da, kendi ölçüsü... r teker teker halkı partiden so-
azırladığı yorganın alt... utan âmillerdir."
ayaklarını uzatsın, bir ...
rahatına baksın !

Cemal Ref...

Sarhoşlar Toplanıyor

İstanbul Emniyet Müdürlüğü çok yerinde, çok mükemmel bir karar almış : Fazla sarhoş olanları, şehirde asayişi bozanları kendisine ait üç otobüsle topluyormuş.

Âlâ ! Fakat onun bu himmeti, mevzii kalmağa mahkûmdur. Fazla sarhoş olarak sululuk, terbiyesizlik edenlere verilecek en ağır ceza üç günlük hapistir. O da tecil edilir.

Bir kere kanundaki bu hükmü ağırlaştırmalı ki, öyle iki kadeh rakı içince kendini Zaloğlu Rüstem sananlar, sarhoş olunca da kimseyi rahatsız edemiyeceklerini kolay kolay unutmasınlar.

Kadın — Ne olursun, sevgilimin yüzünü güzel çiziver !..

...FERDEN SONRA..

... sonra muharebe meydanında duruyor, hâlâ tütmekte olan duman-

poleon kazandığı bir za...
algın dalgın bakıyordu. ... yorsunuz?
nına General Kleber ge... ti :
Haşmetmeap ! dedi. Ne...
poleon, eliyle şapkasını ... ümü şu şapkamın dahi hissetmiş olacağından şüphelensem onu
Eğer, dedi. Şimdi ne d...
ateşe atardım !

(Ana Yasa) da Uydurma Kelimeler

K

Kamulaştırmak = İstimlâk etmek.

Türkçe sözlük "İstimlâk" mânasına "iğelemek" diyor ve şu suretle tarif ediyor: "Sahibinin isteği olsun olmasın hükûmet bir şeyin karşılığını vererek kendine mal etmek" ikisi de abes, galiba.

Kamutay = Meclis heyet-i umumiyesi

Eh, olur.

Kamu hizmetlerinden yasaklık = Hukuk-u medeniyeden iskat edilme

Hepsini bırakalım, şu "Yasaklık" sözündeki şivesizliğe ne buyurulur?

Kısıt = Hacır

Kısıtlı = Mahcur

Kısıtlamak = Hacretmek.

Bunları bulanlar hakkında tatbiki mümkündür.

Kesin hesap = Hesab-ı kat'î

Oldu, bitti.

Kınanmak = Muaheze ve takbih

Biz de bunu bulanı kınanıyoruz işte... Şu cümle bir şeye benziyor mu?

Kişi dokunulmazlığı = Masuniyet-i şahsiye

Muhakkak ki daha münasibi bulunurdu. Bulunmayınca da "Şahıs masunluğu" demek ehven-i şerdi.

Konut = Mesken

"Nohut" veznindedir; yuvarlacık bir şey... İyi ki "otru" yu almamışlar. Zira Sözlük bunu da kullanıyor. Ne "otru" diyeceğiz, ne "konut"... Resmi lisandan halk lisanına geçmemeğe mahkûm bir kelime.

Kocama = Şeyhuhet

"Yaşlanma", "Yaşlılık" kelimeleri pek mi fena? "Kocama" nın kabalığına, âdeta bir tahkir kelimesini andırmasına dikkat edilmemiş mi?

Kolluk = Zabıta

Bir kere bırakmışız bu sözü... Halk yeniden kullanmak istemiyor, vesselâm.

M

Mal ve hakkını kullanma = Tasarruf

Şirin bir kelimeye karşı dört kelime! Nerede ise dört satırlık ibare koyacaklarmış.

Meclis soruşturması = Meclis tahkikatı.

Oh! Şu "Tahkikat" kelimesini atınca nasıl da öz Türkçe oluvermiş o "meclis" li söz!

Millet vekili = Mebus

"Saylav" daha yakışıyordu; tutmuştu da...

Mülkedinme = Temellük

Olmuş. Hepsini de çekiştirecek değiliz.

N

Nitelikler = Evsaf

Rabbim her lisanı böyle uydurmalıklardan muhafaza buyursun!

Onamak = Tasdik etmek.

Evet ama biz bu kelimeyi onamıyacağız!

Ondalık = A'şar

İyi.

Ortaklık = Şirket

İyi lâkin şirketten vazgeçemiyoruz, nedense.

Oturum = Celse

"Oturuk - Oturga - Oturam" demediklerine bin şükür! "Oturmak" aslından yeni hiç bir kelime yapmasaydık zevk sahibi olduğumuzu ispat ederdik. Zira lisanda o aslından münasebetsiz bir kelime vardır ki göz önünden silinmez.

Oy = Rey

Kabulünde mahzur görülemedi, hele "oy birliği" şeklinde pek güzeldir. Fakat nerede artık o meşhur oy birliği devri?

(Arkası var)

Elleri ve ayağı bağlı iken

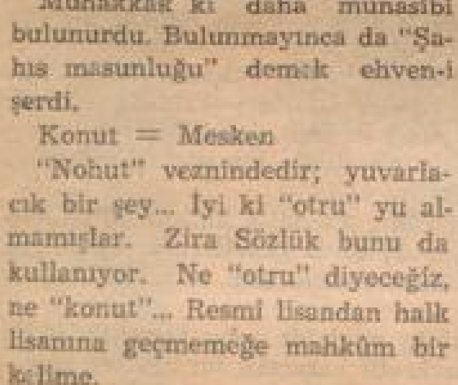

— Kızınızla evlenmek istediğimi bildirmek için bana verdiğiniz bu fırsata teşekkür ederim.

"Prensz karikatürü"

FIRTINADA

Feylezof Hume şişman bir adamdı.

Bir gün vapurla seyahate çıkmıştı. Tanıdığı çok güzel ve genç bir Lady de vapurdaydı. Müthiş bir fırtınaya tutuldular. kabaran dalgalara bakan Lady, fırtınadan korkan feylezofla alay etmeğe kalktı:

— Belki gemi batar, dedi. Acaba balıklar hangimizi daha evvel yerler?

Vaziyetin vahametine rağmen feylezof gülümsedi:

— Oburlar benim üzerime çullanırlar, dedi. Fakat ağzının tadını bilenler de size koşarlar!

KORKAN KİM?

Bir şatoda muazzam bir balo veriliyordu. Büyük kompozitör Rossini de davetliler arasında idi. Ona herkes son derece hürmet gösteriyor, yanlarında bulunanlar gurur duyuyorlardı.

Bir aralık bir gence üstadın bir aryasını söylemeği teklif ettiler. Genç ayağa kalkarken sahte bir heyecanla Rossini'ye:

— Ah üstad! dedi. Öyle korkuyorum ki...

Rossini gülümsedi, şu cevabı verdi:

— Asıl ben korkuyorum!

DİPLOMAT NEDİR?

Metternich'e akrabasından bir genç kız, diplomatların ne iş gördüklerini sorar. Meşhur politikacı biraz düşünür ve diplomatı şöyle tarif eder:

— Diplomat, sırf diplomasi yüzünden vukua gelen sonsuz politika karışıklıklarını tashih etmeğe memur bir insandır!

Kızacak başka birşey yokmuş gibi

— Saçlarını sarıya boyatmana baban çok k zacak.

"Cartoon"

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

30—XXIX

— 23 —

Şevki Bey kalktı, radyoya ıslıkla tempo tutarak zıplaya zıplaya Hamiyet Hanımın karşısına dikilip reverans yaptı, dansa kaldırdı. Salonun ortasında fırıl fırıl dönmeğe başladılar. Firdes dalgın bakışlarla bir müddet onları seyrettikten sonra derin derin içini çekti. Sabri ile evlendikleri gece de kendi evlerinde gramofon çalmışlar, dans etmişler ve arkadaşları tarafından alkışlanmışlardı.

Sabrinin bu günkü hali gözlerinin önüne geldi, gayrı ihtiyari mırıldandı: "Şimdi ne yapıyor acaba?"

Hamiyet Hanım dansı bırakıp yanına geldi:

— Ne söylediğini anlıyamadım, Firdesciğim.

— Birşey söylemedim efendim?

— Şu mânasız sıkıntıdan kendini bir türlü kurtaramıyorsun. Biraz neşelen, gül, bırak bu üzüntüleri. Haydi bakalım, sen de kalk Şevki Beyle bir dans ediniz.

Firdesin cevap vermesine meydan bırakmadan Şevki Bey de yine o yılışık tavırlarla gelip önünde eğildi. Firdes şaşkınlığından ne yapacağını bilmiyordu. Başını eğip bir müddet yutkunduktan sonra yavaş sesle:

— Affedersiniz, dedi, ben dans bilmem.

Şevki Dumanlıgöz mütehayyir bir eda ile kaşlarını kaldırdı:

— Nasıl olur, hanımefendi? Sizin gibi bir genç bayanın dans bilmemesine imkân yok. Herhalde benimle dansı [illegible] etmiyorsunuz.

— Estağfurullah efendim.

Hamiyet Hanım söze karıştı:

— Dans bilmemek de ne demekmiş, hanım kızım? Sen kavaleye ayak uydurursun, olur biter. Anlıyorum bu hayata alışık olmadığın için sıkılıyorsun. İlk defa öyle olur insan. Fakat sonra alışıverirsin. Alışman lâzım. Yarın sen de bu hayatın kadını olacaksın.

— Affedersiniz efendim...

Boynuna sarılıp saçlarını okşadı:

— İnatçılık etme, Firdesciğim. Naz, eda elbette senin hakkındır ama bunu bana yapmıyacaksın. Anneye karşı böyle şey yapılmaz. İnşallah zamanı gelince nazlanacak adamı da bulacaksın, o da senin nazını seve seve çekecek tabii.

İki adım ötede duran Şevki Beye mânalı bir göz işareti yaptı. Firdes bunun farkına varamadı.

— Haydi bakalım Firdesciğim beraber dansedelim.

Kolundan tutup kaldırdı. Genç kadın titriyor, ayakları dolaşıyordu Hamiyet hanım onu sürükler gibi salonun ortasında döndürüyor ve mütemadiyen söyleniyor:

— Bak hele yavrumuza bir de dans bilmiyorum, diyor. Mükemmel dans ediyorsun, a kızım. Kuş gibi de hafifsin vallahi.

Şevki Dumanlıgöz de el çırparak:

— Bravo, dedi. Cidden güzel dans ediyorsunuz, hanımefendi.

Hamiyet Hanım dönüş esnasında Şevki Beye yine göz işareti yaptı. Firdes başını önüne eğmiş renkten renge giriyor.

Hamiyet Hanım:

— Sana eş olup lüks bir salonda seninle dans edecek erkek dünyanın en bahtiyar adamıdır, Firdesciğim. Lüks bir tuvaletle ortaya çıktığın zaman herkesin parmakları ağızlarında kalacak.

Ce. Re.

(Devamı var)

"Aşka Gelmek,, de Ne Oluyor?

Aşk yüzünden nice cinayetler oluyor; şimdi bir de "Aşka gelmek" yüzünden kurbanlar vermeğe başladık: Ayvalıklı bir köy doktoru - henüz 34 yaşında, evli ve çocuk babası imiş - bir tiyatroda aşka gelen münasebetsiz bir herifin attığı silâhla vurularak ölmüş.

Tevekkeli İngiliz tarihçisi Toynbee bizim içki içme tarzımızı takbih etmiyor? Aşkı haydi anladık, diyelim. Şu "Aşka gelmek" de ne oluyor? Hele aşka gelip silâha sarılmak?

KISA HİKÂYE

Dolapda

— II. —

Jozefin dolaba yaklaşınca Emma :

— Sus da dinle, dedi. Kavga ediyorlar. Geldiklerini ve yüksek sesle konuştuklarını duydum. Buraya geldim, ses işitiliyor ama söyledikleri pek anlaşılmıyor. Dolabı açmayı düşündüm, bütün sözler tamamen işitiliyor... Dinle...

Matmazel Jozefin de heyecanla, dolabın içine girdi.

Dinleme faslı yarım saat sürdü, ilk Emma dolaptan çıktı.

— Gel artık bir şey duyulmaz : Yatak odalarına gittiler.

Matmazel Jozefin de dolaptan çıkıp kapısını usulcacık kapattı.

— Aman Allahım, dedi. Nasıl insanlar !

— Ben sana, kadın sağlam ayakkabı değil, demedim miydi. Kocası ne dedi duydun ya : "Bir erkek görünce, hemen sırnaşıyorsun.."

— Ya öbür söyledikleri, verdikleri tafsilât... Dinlerken, işittiklerimden utandım...

— Kendine hâkim değildi... Kıskanıyor... Kadın değmez ama...

— Herhalde, insanın bu biçim komşuları [illegible]. Acaba hep böyle kavga mı edecekler?

— Mümkün. Öğleden sonraları evde yoklar... Sonra herhalde erkeklerle geceleri cilveleşiyor... Galiba hep böyle kavga ediyorlar. Kadın ne dedi işittin ya : (Kıskançlığından bıktım artık. Beni almamalıydın... Sana yalvarmadım... Olduğum yerde bıraksaydın...)

— Ve oda (Kaldırım yosmalığında mı...) dedi. Emma sen ne diyorsun, acaba sahiden bu cins bir kadın mı?

— Kadın senden ayrılırım diye tehdit etti... Birbirlerine ne iğrenç şeyler söylediler...

— Söyledikleri̇nin hepsinin mânasını pek anlıyamadım... Ama çok çirkindi...

Daha bir müddet bu şekilde konuştuktan sonra gidip yattılar, fakat uyumak için bir hayli uğraşmak lâzım geldi.

Ertesi gece komşularını dinlemek için boşu boşuna uzun zaman dolapta beklediler, fakat ses seda çıkmadı.

Daha sonraki gece yine müthiş bir kavga oldu, bir saatten fazla süren bu ağız kavgası iki ihtiyar kızı dehşet ve hayret içinde bıraktı.

Komşularının hususi hayatı hakkında kendilerini utandıran, aynı zamanda şimdiye kadar bilmediklerini öğreten bir çok şeyler işittiler, hoş bunları da müphem surette anlıyorlar yine de kızarıyorlardı.

Kavgalar geceden geceye daha fazla şiddetleniyor, bazan barışıyorlar birbirlerine tatlı muhabbetli sözler söyleyip sonra yine kıskançlık yüzünden tekrar gürültüye başlıyorlardı.

Dolabın içindeki iki meraklı dinleyiciye, bilmedikleri, tahmin edemedikleri aşkla, kıskançlıkla, kinle, şefkatle, hırsla dolu, bir âlemin iç yüzünü öğretiyorlardı... İlk günleri (Bu gürültüden rahatsız oluyoruz ev sahibine şikâyet edelim.) dedikleri halde, şimdi birbirlerine bir şey söylemeğe utandıkları halde geceyi sabırsızlıkla bekliyorlardı.

Dünyayı, kadınları, erkekleri, hayatı eskisinden büsbütün başka yeni gözlerle görmiye başlamışlardı...

Kendilerini, mazilerini... ve yaşlarını düşünüyorlardı.

Bir gece ses seda kesildi. Sabahın üçüne kadar boşu boşuna dolapta bekledikten sonra üşüdüklerinden yatmıya karar verdiler. Bitişik komşular eve gelmemişlerdi.

Matmazel Jozefin :

— Acaba ne oldular? dedi.

Öteki :

— Bilmem, anlıyamadım ! diye cevap verdi.

Ertesi gün öğrendiler. Erkek kadını bir otel odasında âşıkı ile yakalamış, yaralamış, kadın hastahanede, kendisi de karakolda imişler.

Matmazel Emma :

— Zaten sonunun böyle olacağı belliydi... dedi. Neyse bu münasebetsiz komşulardan kurtulduk.

— Evet öyle... Ne tuhaf şey, söylediklerinden anladığıma göre, kadından iğreniyor nefret ediyordu : Vak'a çıkaracağına boşansaydı daha iyi olmaz mıydı?..

Matmazel Emma omuz silkti :

— İkisi de deli... Eğer aşk buysa, kurtulduğuma çok memnunum.. Sakin hayatımızı yüz kere tercih ederim...

Matmazel Jozefin tasdik etti. Bir daha bu mesele hakkında konuşmadılar, birbirlerinin yüzüne bakmıya bile cesaret edemiyorlardı, zira ayni şeyi düşündükleri pek âlâ biliyorlardı. Biliyorlardı ki, hayatlarını erkeksiz, aşksız geçirdiklerine son derece pişman olmuşlar, hattâ ne şekilde olursa olsun, komşularınki gibi kıskanç rahat yüzü göstermiyen nefret ettiren, mücadele edilmesi lâzımgelen ve sonunda bir facia ile neticelenen bir aşk bile, bomboş kupkuru geçip gitmiş olan hayatlarından daha iyi idi ve ölünceye kadar buna yanacaklarını anlamışlardı.

SON

Çeviren : **Fatma Karay**

K U Y R U K

Bir parça kemik için,
Kasaba kuyruk,
Yamağına kuyruk, çırağına kuyruk,
Borçlusuna, alacaklısına,
Müşterisine kuyruk, ortağına kuyruk
Kuyruk... Kuyruk...
Gelene kuyruk, gidene kuyruk !..

Kuyruk sallamak için mi geldin dünyaya?
Hiç olmazsa armudun iyisini yerdin
Başka bir yaratık olarak gelseydin !

Niyazi Ocalan

SÖZ GÜMÜŞSE...

Talleyrand'ın maiyetindeki memurlardan biri bir gün nazıra, cesaret ve açık kalblilik hakkındaki düşüncelerini bir idealist heyecaniyle bağıra bağıra anlatır ve rejimi tenkit eder.

Talleyrand güler :

— Evlâdım, der. Siz henüz pek gençsiniz. Bu itibarla şu tavsiyemi katiyen aklınızdan çıkarmayınız : Allah insanlara konuşma kabiliyetini maksatlarını açıklamaları için, gizlemeleri için ihsan buyurmuştur !

— Bütün erkekleri etrafına toplamak için neler konuşuyor, merak ediyorum !

"Fun Parade" den

İktisat

Doktor Enst von Bergmann tedavisi altında olan hastayı muayene eder, kaşlarını çatar ve çıkışır :

— Yarından itibaren alkol, sigara içmiyeceksiniz; lokanta, tiyatro ve saireye gitmiyeceksiniz.

Hasta kıvranır :

— Aman doktorcuğum ! Bunların hepsini yasak ederseniz ben ne yaparım ?

Doktor soğukkanlılıkla cevap verir :

— İktisat ! İktisat yapın ki son iki vizite paramı alabileyim !.

İyilik Alâmeti

Akıl hastahanesinin mezuniyetinden dönen doktoru, hemşireden hastalara ait malûmat alır :

— Nasıl? Kendini on dördüncü Lui zanneden hasta biraz iyileşti mi?

— Evet efendim, biraz daha iyice. Bir haftadır : "Ben on ikinci Luiyim." diye sayıklıyor !

Meyhaneci — Haydi oğlum, bayın masasını hazırla !

"Yunan karikatürü"

SEBEBİ NE ?

Doktor Heim, kendisine müracaat eden bir adamı uzun uzadıya muayene etti, hemen hemen hiç bir şeyi yoktu. Biraz evhamlı olduğu anlaşılan adam doktora sordu :

— Acaba çok yaşıyabilecek miyim?

Doktor Heim :

— Sıhhatiniz mükemmel, dedi. Günde kaç sigara içiyorsunuz?

— Sigara kullanmam doktorcuğum...

— İçkilerden en fazla ne içersiniz?

— Şimdiye kadar ağzıma bir damla bile içki koymamışımdır.

— Evli misiniz?

— Allah muhafaza etsin ! Kadınla hiç bir münasebetim yoktur.

Doktor Heim adamı yukardan aşağı süzdü ve sordu :

— O halde neden çok yaşamak istiyorsunuz?

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
AYDEDE
ye ilân veriniz çünkü:
AYDEDE
de çıkan ilânların ömrü bir günlük
değildir

AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

— Bir ağaç gövdesini iki kişinin taşıması iyi oluyor. Yük taksim ediliyor!

"Ecnebi karikatürü"

DOĞRU SÖZLER

★ Hatıra yazanlar çok defa hatıra kuvvetlerinden ziyade hayal kuvvetlerine dayanırlar.

★ Karısını dövmek bir çuval unu dövmeğe benzer. İyi tarafı gider, fenası kalır.

★ Eskimeden ihtiyarlamak.. İşte marifet budur.

Tasarruf Hesapları

1949 İkramiye Plânı

75000 Lira

Büyük ikramiyeler

3	Tane	10000	Lira
3	»	5000	»
12	»	1000	»

Türk Ticaret Bankası

(Tesis tarihi 1914)
İstanbul Şubesi Tel. 24478
Osmanbey Ajansı Tel. 80481

BİR DÜZELTME

Geçen sayımızda ki "Konservatuvarın üçüncü konseri" başlıklı yazıda, bir tashih hatası olmuş, ziyafet-i dimağiye kelimesi, zafiyet-i dimağiye olarak dizilmiştir. Özür dileriz.

GARANTİ BANKASI

Yılbaşı ikramiye çekilişi zengin ve isabet imkânları bol, eşsiz bir keşide olacaktır.

Hesabınız yoksa açtırmakta acele ediniz.

Ekstra ekstra

D E R S A N

Yağları, yüksek kalitelidir. Mideye düşkün olanlar mutlak surette

D E R S A N

kullanırlar.

DOĞU

Zonguldak'tan bütün Türk iline ...lenen bu büyük ülkü dergisinin son ...yük sayısı çıktı.

70 SAYFA, 23 RESİM

Tanınmış kalemlerin ve değerli ge...lerin çeşitli yazıları; şiirler...

Kapağında (Tunalı Hilmi Elham... Sarayında) tablosu vardır.

Bu sayı: 75 kuruştur.

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden: Cemal Rafik Delibaş

İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği yer: Murad KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı yer: TAN Matbaası

SEN - BEN

Herkesin cebinde bulunması lâzım gelen, ağızdaki fena kokuları gideren biricik müstahzar.

SEN BEN

kullananlar, sevdikleri fakat kokusundan çekindikleri HER ŞEYİ yiyebilirler.

Bütün eczahane ve tütüncülerde arayınız. 15 komprimelik kutusu 25 kuruştur.

DEPO: Türkiye eczanesi Ankara caddesi No. 88 İstanbul. Telefon: 23475

Çocuk Ansiklopedisi

Türkiyenin yalnız bütün çocuklarını değil hattâ bütün büyüklerini de ilgilendirir.

★★★

Bütün dünyanın bilgileri herkesin anlıyacağı tarzda sade olarak yazılmıştır.

★★★

2 Büyük Cilt - 1448 Sayfa - 1783 Resim - 218 Mevzu

Fiyatı 15 Liradır.

İstanbul TAN Matbaası